

Oponentský posudek bakalářské práce

Vendula Burgerová: Diskuse ohledně vzniku starého Izraele

(FHS UK, únor 2011)

Tématem práce je porovnání stanovisek tří autorů v diskusi o archeologii Izraele a významu jejich výsledků pro rekonstrukci dějin biblického Izraele. V první části autorka stručně rekapituluje dosavadní vývoj stanovisek k otázkám historické věrohodnosti biblických textů, jejich datování, k původu Izraele jako lidu a k vývoji jeho náboženství. Pro druhou část si vybrala autory, kteří reprezentují konzervativnější, středovou a radikální pozici vzhledem k těmto otázkám, zejména k chronologii vzniku biblických textů.

Práce je celkem kultivovaně napsána, pečlivě cituje poměrně bohatou literaturu v češtině a v angličtině a je dobře technicky zpracována. Prohřešky proti jazyku a pravopisu nejsou příliš četné, ale nelze je ani odbýt jako pouhé překlepy. Našel jsem tyto: „třech“ místo tří skupin (str. 4), teorie „vycházeli“ (str. 22), „kultury měli“ (str. 23), „měli“ místo měly (pozn. 66, str. 29), „protivenství Hospodinovi“ místo protivení se (str. 33). „Mě“ místo Mně (str. 38)

Některá jednotlivá tvrzení budí pochybnosti. Tak na str. 5 autorka dělí prameny na „primární, sekundární a terciární podle historické spolehlivosti“. Takové dělení je obvyklé, těžko se však dá přímo ztotožnit s historickou spolehlivostí. Na str. 23 říká, že vznik etnika souvisí s „myšlením lidí, které se v historii nezaznamenává“. To jistě platí pro archeologii, pokud bychom souhlasili s tím, že se zde něco zaznamenává, ale neplatí pro dobrou historii, která se lidským myšlením zabývat musí. Na str. 25 je dvojnásobná věta o „náboženství či víře v určité nadpřirozené mocnosti nebo síly“. Pokud to znamená ztotožnění náboženství s vírou v „nadpřirozené mocnosti“, je to postoj sice neobvyklý, v odborné práci však v této obecnosti těžko přijatelný. Většina náboženství předně žádnou vírou nejsou a tento pojem neznají a za druhé pojem „nadpřirozený“ je velmi nový a nedá se pro starověké skutečnosti dobře použít. Na str. 26 chce autorka „pohlédnout na izraelskou společnost bez znalosti dalšího vývoje evropského dění“, což je právě v jejím případě spíše protismyslné - chce se totiž něčeho dobrat právě s použitím výsledků tohoto vývoje, zejména textové a historické kritiky. Rozumím, že to tak autorka patrně nemyslí, přece by si však měla dávat na své formulace lepší pozor.

Ačkoli autorka nepochybně přečetla slušné množství literatury, má čtenář z práce dosti rozpačitý dojem. Práce totiž není dobře strukturovaná a protože všichni uvádění autoři navzájem polemizují a svá stanoviska zpochybňují, zůstává čtenář zcela na pochybách, k čemu se to práce vlastně dobrala. Autorka se sice místy k některému z názorů sama přiklání, o žádné skutečné porovnání a shrnutí se ale ani nepokusila. To považuji za vážnou chybu a hlavně škodu: proč potom takovou práci podstupovala?

Přes uvedené výtky pokládám práci za vyhovující, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako chvalitebnou.

V Praze 3. 3. 2011

Prof. Jan Sokol

